

SZARVAS ÉS VIDEKE

TARSADALMI és SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelen hetenkint egyszer, vasárnap
Előfizetési ár:
Egész évre 5 frt -- kr.
Félévre 2 frt 50 kr.
Negyedévre 1 frt 25 kr.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL:
Városház és nagytemplom utca sarkán hova
a lap szellemi részét illető közlemények és
előfizetési pénzek küldendők.
Kéziratok nem adatnak vissza,

Elofizetéseket és hirdetéseket elfogad helyben
SÁMUEL A. LAPTULAJDONOS.
Ugyanitt egyes számok is kaphatók.
Egyes szám ára 10 kr.
Hirdetések és nyilttéri közlemények jutányos
áron vétetnek fel.

Áldatlan védelem.

Áldatlannak mondja a „Szarvasi Lapok“ Z—r-je azt a védelmet, melyben a leányiskola ügyét részesítettük. Elismerjük, igaza van Z—r-nek, áldatlan volt a védelem, de a hiba, bátran állíthatjuk nem bennünk rejlik. Álláspontunkat, melyet, igaz a polg. leányiskola érdekében, de Szarvas nagyközség képviselő-testületében uralkodó szellemel szemben kifejtettünk, igazolta maga a képviselőtestület f. hó 24-én tartott gyűlésével. Lapunk más helyén alkalmuk lesz olvasóinknak részletesen olvashatni, hogy e közgyűlésnek milyen ügyben kellett volna határozni, s hiszük, sőt nálattal fogja belátni minden „értelmes“ ember, hogy abban a fontos ügyben határozatot hozni nem lehetett, nem pedig azért, mert 1-ször is a képviselő testület tagjai nagyobb rész távollétükkel tündökölték, 2-szor, mert a jelen voltak többsége oly gondolkozást tárt a világ elé, mely nem csak

reájuk, de az egész testületre is szégyent hoz. Nevekkél nem állunk elő, „nomina odiosa sunt“ s ha rossz néven vették tőlünk, hogy felszólalásunkban az ily hibákra rámutattunk, annál inkább tehetnék ezt, ha neveket állítanánk pellengerre, Igaz, quot capita, tot sensus. Nem is akarjuk mi azt, hogy mindenki velünk egy véleményen legyen, de viszont tőlünk se várja senki, hogy oly gondolkozást, oly szellemet legyezzessünk s dicséretekkel halmozunk el, melyet városunk közönségének számba vehető része elítél.

S lehet, áldatlan lesz védelmünk vagy felszólalásunk mindannyiszor, mikor valamely közügy érdekében igazat merünk mondani, de azért mindaddig, míg nézeteink olyan fogadtatásban részesülnek, mint amilyenek az eddig kifejezettek részesültek, nem fogjuk általánosan védelmezni, a mit arra méltónak találunk s elítélni, a mi elítélendő.

A sajtónak szerény felfogásunk szerint abban áll igazi feladata, hogy

a közügyeket éber figyelemmel kísérje, dicsérje a dicsérendőt, kárhoztassa a kárhoztatandót. Áldatlan az ilyen feladat s meg vagyunk róla győződve, hogy nagyobb sikert ígér a hizelgő csuszás mászás, más, felettünk vagy velünk egy sorban álló egyének vagy testületeknek feltétlen bámulása s a tán nem is létező érdemeknek hódolatteljes elismerése. de azért ez utóbbit sem tartjuk oly irigylésre méltó állapotnak, hogy azt alázatos tisztelettel elsajátítani igyekezzünk. Tegye a ki arra született. S mi haladni fogunk a magunk útján: Itélünk, kárhoztatunk, támadunk, elismeréssel adózunk, dicsérünk lelkesedünk a szerint, a mint legjobb meggyőződésünk azt vagy ezt parancsolja. Olvasóinkat, közönségünket pedig csak arra kérjük, hogy józan belátása szerint eljárásunkat vagy fogadja el, vagy utasítsa vissza: ítéletében mindenkor a legnagyobb tisztelettel megnyugszunk. L. J.

TÁRCZA.

Ábránd és Való . . .

— írta P. —

(Folytatás.)

Három nap múlva meg lett a vizsga fényes eredménnyel, negyednap a felavtás is megtörtént. Sándor derűlten ment haza, örömmel gondolt falujára, hiszen már most büszkén mehet honába, bátran léphet a leány elé. Hátha mégis eléri szíve vágyát?

Lakásán egy levél várta otthoni bélyeggel, női irással. Mohón törte fel, átfutotta a sorokat s összeesett. Öntudatlanul hevert a földön pár pillanatig, majd magához tért, kisimította a kezében összegyűrt papírt s elolvasta újra:

Kedves Sándor!

Róza leányomat tegnap jegyezte el falunk derék jegyzője Rékássy Aladár. Nyugodjon meg ebben s bocsásson meg nekünk is, hogy a sors határozatát megváltoztatni

nem tudtuk. Ha haza jön, keressen fel bennünket s ne átkozzon el azért, hogy akaratlanul fájdalmat okoztunk önnek.

Erre kéri jóakarója:
Györiné

Tehát ez volt a czél, melyért élte minden örömét áldozta. Más vezeti oltárhoz a leányt, akiben ő üdvét boldogságát remélte feltalálni. Másé lesz a nő, kinek ő esőkjáért epedett, mást fog boldogítani, a kiért ő annyit szenvedett. Kegyetlen sors, gunyolod az ifjút, ki hiúni mert. Kaczagod a szerencsétlent, ki boldoggá akart lenni.

De mit fessem a kint, mely az ifju szívét s egész valóját áthatotta? minek rajzoljam a reményét vesztett léleknek kétségbeesését, midőn czéljához oly közel látta, hogy a sok ifjúkori remény mind hasztalan az ábránd biztat, a való kétségbeesjt,

Hova menjen, mit tegyen ily sajtó kebelével? A világ mely zugában rejtőzzön el a csalódás fájdalma elől? Feje zugott, a vér lüktetett ereiben, szabad levegőre volt szüksége. Láttad-e a megszézt szarvast, midőn remegő lábakkal fut, menekül üldözői elől, keresi a sötét erdő árnyát, buvik a lombok

rejtekebe, hátha enyhül, csillapodik ott fájdalma. Így volt Sándor is. Kirohant az utcára s ment a mint csak lábai birták. Nem látott senkit s őt sem ismerhette volna senki dult arcával. Ösztönszerűleg ment át a Dunán, ki a zugligetbe, leborult a puha gyeppázsitra, homlokát a hideg fűre szorította, hogy kikergesse onnan a zavaros gondolatokat, melyek pihenni nem engedték. Nem is vette észre, hogy szélvihar támadt. A fák lombjai közt panaszosan zugott a szél az összeverődő ágak kísérteties hangon recsegték, az eget ellepték a felhők s a cikázó villám nyomán meg meg szólalt a dörgés. Egyszer csak megeregt a zápor. Sándor akkor vette észre hol van s menekülni iparkodott. De hová? A sötétben és a szakadó esőben nem ismerte fel az utat s hosszas bolyongás után vergődött fel a „Disznófőhöz“; de akkorra egészen átázott. A mint fedél alá jött, lerokkadt a legelső székre. A vendéglős ágyba fektette őt s meleg italt adott neki. De már késő volt a hűlés sokkal erősebb lett, minthogy oly könnyen kiheverhette volna. Másnap lakására szállították s pár nap múlva feljött érte aija s haza vitte beteg.

Válasz „Az érem másik oldalá”-ra.

„Ceterum censeo Carthaginem esse delendam” hangoztatta — a történelem ítélete szerint lelketlenül — az ókor Cátója; „el kell törölni a föld színéről a gyermek-előadásokat” jelzi a „Szarvas és Vidéke” legutóbbi számában a mi modern Cátónk azon alkalmából, hogy a helybeli polg. leányiskola tantestülete f. hó 15-én jótékony-célú előadást rendezett.

Fájó mosoly jelenik meg ajkán, midőn a programmból(?) megtudja, hogy műdalokat, szindarabokat 6—12 vagyis helyesebben 6—14 éves leánykák fognak előadni.

Éme fájt mosolyra meg kell jegyeznünk, hogy az előadott műdalokat intézetünk énektanára választotta meg, kinek e téren valamint ugyancsak a gyermeknevelés terén való szakavatottsága is elegendő garantiát nyújt arra nézve, hogy a dalok az említett korú leányok felfogás és előadásbeli képességét meg nem haladták.

A mi pedig a szindarabokat illeti, azoknak előadása alkalmával meggyőződhetett Cátónk, hogy azon gyermekszínművek olyan neveléstani elveket, olyan erkölcsi eszméket öleltek föl, melyeket a család és az iskola körében naponta lelkére kötnek jól nevelt leányoknak, s melyeknek ez esetben ók magok lettek hirdetői, szószólói tanítói. — E darabok tehát, mint a melyek éppen a hiúságot, szellemi ürességet, csillogásvágyat ostromozzák, szintén helyesen voltak megválasztva; s így eleget tett a tantestület *kitűnő paedagogusok* azon kívánalmának, hogy a gyermekelőadásoknál főgondot a *darabok helyes megválasztására* kell fordítani.

De hiszen nem is ez fáj annyira Cátónak, mint inkább maga az előadás, mert hiszen az szül. „meghasonlást önmagával és a világgal.

Mit is szól ehhez a paedagógia?”

Tagadhatatlan — és éppen ebben van Cátó cikkének ereje —, hogy a paedagógiának vannak aggodalmai a gyermekelőa-

Máskor talán meg se érzi azt az esőt, de izgatott kedélye, lelki fájdalma csak elősegítették baját s az ágyhoz hívott orvos megmondta: ő nem tud rajta segíteni.

* * *

Ősz van, hideg szél fúj, hullanak a fák levelei. Egy halottal gazdagabb lett K. falu temetője s egy ifjával kevesebb ez élők birodalma. Szegény Sándor, ott nyugszik a csendes sírban, keblét már nem dölják a szenvedélyek, szívét nem sebzí a fájdalom. Sirkövén a neve s e pár szó áll: „Meghalt, mert szeretett.” Ő akarta ezt így.

Hát Róza. Pár nap múlva lesz esküvője, ő boldog menyasszony. Ugyan gondolt e arra, hogy Sándor halálát ő okozta, észébe jutott-e, hogy az ő boldogsága egy ifju életébe került. Ki tudja, talán igen. Esküvője előtti nap felkereste anyjával Sándor sírját, pár könnyecseppel ejtett fejfájára s hitte, hogy ezzel eleget tett azért, ki egész életében, őt szerette legjobban.

S a halott meg tudta-e, hogy Róza eljött sírjához, hallotta-e a boldog menyasszony zokogását? Tudta-e, hogy az, ki életében hideg volt hozzá, megsíratta halálát? Nem bántotta-e a szó, mely azokról a kedves ajkáról jött, nem égette-e testét a köny, mely azokból a szép szemekből hullt? Azt hiszem nem.

dásokra vonatkozólag, de az is bizonyos, hogy ugyanaz a paedagógia nem hűny szemet azon előnyök előtt sem, melyek az ilyen előadásokból származnak. „Senki sem tagadhatja — mondja *Steinacker*, a negyvenes évek előkelő paedagógusa —, hogy mindkét gyakorlat (t. i. a szavalás és gyermekszíneszt), ha helyesen használják, az *islés és lelkiélet* kiművelésére jótékonyan hat, ami, kivált a nőnemnél, ritkán tekintetik úgy, mint *fő-célja a nevelésnek*.”

A paedagógia igenis elítéli a gyermek-előadásokat azon esetben, ha azokkal visszaélés történik, ha magát a szülőt és nevelőt is hiúság, csillogásvágy indítja, ha a gyermeket csak azért léptetik föl, hogy produkálják, hogy a világgal megbámultassák

De ilyesmit már csak nem vethet szemünkre Cátó?

Hiszzen akkor ugyanezt a vádat kell emelnie Magyarországon ugyszólván az összes leányiskolák tantestületei ellen, mert hiszen a hozzánk beérkezett értesítők tanúsága szerint alig van egy iskola is, hol a tanév nem iskolai ünnepélyvel, tehát gyermekelőadással fejeznék be. — Azt mondja Cátó, hogy ezek másnemű előadások?

Csahogy ám ugyanezen iskoláknak legalább a feléről tudjuk kimutatni, hogy épúgy mint mi jótéko ny cél érdekében szerepeltek a hasonlókorú leányokat, bizonyára azért, hogy ébresszék bennök a jótékonyág gyakorlásának ösztönét, a hála érzetet intézetők és nevelők iránt és mindenek felett az *aesthetikai érzéket*.

A sok közül szabadjon legalább egyre utalnunk t. i. a budapesti fő- és székvárosi községi nyilvános pálgári leányiskola múlt évi értesítőjére, mely így szól: „A II. ker. polg. leányiskola minden évben tart hangverseny-féle háziünnepélyt, melynek kettős célja és értéke van: erkölcsi és anyagi. Amaz abból áll, hogy az ének és szavalatból így nagy közönség előtt tévén vizsgálatot, a nyilvános föllépéssel járó elfogódást lassanként legyőzik, de meg a nyilvános biztatás és elismerés hatalmas rúgója a törekvésnek eltekintve attól, hogy ezeknek az ünnepélyeknek folyama mindig hazafias érből fakad. Az anyagi cél pedig az, hogy lassanként egy nagyobb tőkét összegyűjtven abból az iskola számára ösztöndíj-alapot létesítsünk.”

S a közönség megérti a mi törekvésünket. Erkölcsileg, s anyagilag támogat oly mértékben, ahogy talán meg nem tenné semmi féle más ügy érdekében.

Ez ünnepélyről egyik napilap így ír: „Iskolai hangverseny sikere győzött meg újra arról, hogy nemcsak a *tudás* terjesztése, hanem az *aesthetikai nevelés* az iskola feladata. A II. ker. leányiskola tegnap mintegy 130 válogatott növendékének gazdag műsorával lepte meg a szép közönséget.

Nem sorolhatjuk elő mind a 18 számot, de ki kell emelnünk egy szokatlan, de annál izletesebb csemegét: a *Kettő közül a harmadik* című apró vigjátékot, melynek szerzője *egy IV. oszt. növendék*!

Az egész hangverseny sikere úgy a közreműködőknek mint a jelenlevő *tanfő-főeknek* és szülőknél kedves emléke marad.

S ne gondolja Cátó, hogy mind ezen előadások az iskola helyiségeiben folynak le!

A rimaszombati értesítő pl. ezt mondja. Febr. 14-én polg. leányiskolánk egy *szini estélyt* rendezett a „Három rózsza” nagy termében könyvtára és szegénysoru növendékeknek könyvekkel való ellátására.

Leányiskolánk nyolcz év óta tart jótékony-célú gyermekelőadásokat a választmánynak — melynek tagjai közt előkelő tanfőfiak és tanúgybarátok vannak — tudtával és beleegyezésével, s eddigelő nem akadt senki, ki ez előadások következményeinek oly sötét képét festette volna, mint Cátó.

Leányiskolánk tantestülete már 1886-ban beszélte meg paedagógiai szempontból e kérdést, s jegyzőkönyvében az előadásokat a nálunk nem szokásos évzáró ünnepélyek helyett a magyar nyelv és irodalom vizsgáinak kiegészítése gyanánt tekintette.

Tehát éppen nem csillogó látszatot, csillogó szappanbuborékot, hanem komoly munka eredményét akarta a tantestület feltüntetni. — De hiába! Cátó azt nem tekintti komoly munkának, pedig maga is tudja hogy a rendező úr másfél hétig oktatta őket az értelmes és érzelmes előadás követelményeire, sőt azt is hallhatta, hogy ez idő alatt az *ének órák is szaporodtak*.

Igen, de elvontuk ez alatt a növendékeket a komoly munka irányától vagyis talán inkább az iskolai tanulmányoktól.

Erre nézve válaszunk röviden ez: Az a 8-10 szereplő leány a polg. isk IV. osztályából, s onnan is a legszorgalmasabb növendékek sorából való, kik a rendes napi feladat mellett könnyű szerrel végezték ezt is, amit bizonyít azon körülmény is, hogy legközelebb tartott értekezletünkön a tantestületnek egyetlen tagja sem emelt kifogást e növendékeknek magaviseletben vagy szorgalmában való meghanyagatása miatt, pedig elhíheti Cátó, hogy mi ott lelkiismeretes bírálatot szoktunk gyakorolni.

Mindezek alapján komoly meggyőződésünk, hogy mi Cátónak Eötvös-féle idézetére nem szolgáltunk rá, még annyira sem, mint azok a referensek, kik az elismerés borostyánát nyújták a kiválóbb szereplőknek.

Engedje meg végül Cátónk, hogy mi is eszébe juttassuk ezt a néhány súlyos szót; „*Ne ítéljétek, hogy ne ítéltessek*”.

∟ polg. leányiskola Tantestülete.

Az érem egyik oldala*)

„Kedves Szerkesztő Öcsém!”

Ézt a titulust bitorolva használta multkori cikkében valamelyik Cátó, talán épen azért, hogy rám vesse a cikk szerzőségének gyanuját, a hogy ez innen-onnan hallott megjegyzések szerint be is következett. Ép ez az oka, a mért hozzá kívánok szólni e cikkhez, a melynek elismerem ugyan jó szándékát, de a magaménak azért ez alkalmommal épen nem vallanám.

Nézetem szerint ugyanis ez a te Cátó bizony elég gyengédtelenül leczkérteti cikkében leányiskolánknak azt a tantestületét, mely eddig a maga szép sikerű munkálkodásával közelismerést vívott ki magának s most sem szolgált rá ilyes megrovásra még az esetben sem, ha az érem ama másik

*) Válasz Cátónak a leányiskolai koncertről lapunk multkori számában „az érem másik oldala” czimén írt cikkére.

oldala csakugyan olyan fekete volna is, a milyenre Cátó tudóskodó moralizálása színezte. De hát nem olyan fekete az s azért nem is a kényszerűségben keresek mentő körülményt a megrendezett jótékonycélú concertre,**) csak arra hívom fel szíves figyelmét kinek-kinek, kit a dolog érdekel, hogy tekintse meg jól az éremnek ne csak azt a már befeketített másik felét, hanem azt a kellően meg nem világított egyiket is, természetesen szintén paedagogiai szempontból.

Műérzék fejlesztése céljából iskolai concertek rendezése, beleértve az u. n. moralitások színi előadását is, évszázados szokás Európa nyugoti országaiban s leggyakoribb ma is ott, hol a tanügy legjobban virágzik, az angoloknál. Igaz, hogy az elméleti paedagogia meg-megszólalt a maga pedans aggodalmaival, de az igaz tényekkel számoló tapasztalat soha sem igazolta ez aggodalmakat. mert az iskolának mindig módjában áll a maga hathatós eszközeivel összetépni azt a hajszálát, melyen Cátónk a gyermeki hiúságot ez előadás alkalmából himbálózni látja, elolvasztani azt a hópelyhet melyen szinte a gyermeki csillogás — vágya szálling. Ha még ezektől sem bírná megóvni a paedagogia növendékeit, hát akkor ugyan hogy edzi meg az élet ezernyi vaskos kísértései ellen, melyek akár a hiúságot, akár a csillogásvágyat épen a leánygyermeknél lépten nyomon költögetik. Vagy tudna mutatni Cátó amaz ezrek közül, kiket ez iskola felnevelt, csak egyetlen egy concert esetet is, hol a „szellemi ürességet, hiúságot, csillogásvágyat, a világgal és önmagával való meghasonlást“ efféle concert szereplés okozta volna. Hiba legfeljebb ott eshetik, ha tulzott méltánylással agyondicsérik a növendéket a sikeres productióért otthon; de hát nem megteheti-ezt a majomszeretet az esetben is, ha jól felmondja az egyszerűt vagy a hiszekegyet. A tanulásbeli siker maga nem rombol, akár ha ezer ember előtt mutatkozik is, hanem a bolond dicséret megérthet, ha a mama egymaga követi is el. Nem az a hibás, a ki rátanít valami okosra, hanem a ki elbolondít érte.

De olyan formán is éítheti Cátó, hogy tehát nem kell rá ilyen kiváló alkalmat szolgáltatni. Hát hiszen a cél nem is az, hogy a gyermekok egyszerűen dicsőséget arassanak vele és a hogy ezt minden szülő tudja, fölteszem, hogy a tantestület a növendékeknek is a maga módja szerint megmagyarázta. Az ily nyilvános előadások mindig valami kiváló eszmei cél (pl. hazafiság, kegyelet. stb) hangoztatásával történnek, mint a hogy azt a magyar leányiskolák programjai jelentik. És a szívnemesítésnek, a szellemfejlesztésnek az az igazi paedagogiai eszköze, ha a fiatal lelkeket eszmei célokért lelkesedni tanítjuk. Hát nem megindító az, mikor az itt nálunk is jó emlékezetű szegény Leher Emma tanyitványai Rozsnyón nyilvános előadást rendeznek azzal a szomorú buzgalommal, hogy a szeretett jó tanítónőnek sívjára mentől szebb emléket állítsanak. Oh szép az, mikor az a kis szív megtelik azzal a nagy gondolatokkal, hogy ő most valami jót, valami nemeset tett! A jótett emléke édes és nemesíti e szívet épen azzal, hogy új jó-

tét emlékére vágyik s azt is Eötvös mondta, hogy: „valamint minden gyümölcs virágtól fejlődik, úgy az, mi életünkben becsesel bír, azon szép napok eredményeként tekinthető, melyekben szívünk lelkesedni tudott.“ Van a hajszálnak árnyéka, Cátó uram, van; de ha Ön a szívtelen öklével rámarkol arra a hajszálra, annak még nagyobb az árnyéka, ha azok a kis lányok valahogy megtudják, hogy a mestereik, hogy kikaptak az ujságban, jó hatással lesz az az ő jellemalakulásukra. Ön azt hitte, hogy a hivalkodó csillogás cizra pillangójára suhint s a serénykedő idealismus ártatlan méhecskéjére csapott le!

De a lelkesedés izgalmai — véli Ön vagy plane a hogy mondja, — maguk a nevelők a leánya figyelmét „pár hétre is elvonták a komoly tanulmányok irányától egy csillogó látszat, egy gyermekszínmű betanulásaért s ezzel szellemi ürességet, látszatot, csillogó szappanbuborékot tanul el, mely műveltségünket mai napság oly felületessé teszi — Hát először is az, hogy valljon az iskolai tanítás az előkészületek tartama alatt is pontosan tovább folyik-e, lelkiismereti kérdés; és komolyan megfontolva, van-e valakinek joga nyilvánosan kétséget támasztani az iránt, hogy a tantestület a maga kötelességeit valamikor lelkiismeretesen és becsületesen végzi-e, holott ez a testület megfelelő hatóságok felügyelete alatt áll? Különbben helyes didaxissal jóformán a tanóra alatt kell elsajáttatni a tananyagot és a hogy gondolom, effélére ugyis a java növendéket válogatják, kik könnyű szerrel győzik meg az iskolai pensum mellett azt a kis póttanulmányt, mire szabad idejükben talán önként is vállalkoztak. Sőt egyik másik esetleg még az iskolai pensumot is nagyobb lelkesedéssel tanulja, nehogy valamiképp büntetésből kizavarják a „választottak“ csapatából

Azután meg az a gyermekszínmű sem éppen „szellemi üresség, csillogó szappanbuborék“, mert csak fölteszem, nem dramaturgiai szempontból tetszett valahogy szemügyre venni se az „Amanda és Juczi“, se „Az önféjú leány“ históriáját, hanem a mire szánva van: paedagogiai célból. Hát nem veszi észre, hogy ez a két kis moraliás teledesteli van etikai tendenciával, életbölcseleti eszmékkel és elvekkkel, és hogy a dramaturgiai forma épen csak hatás-célzó eszköz? Hisz ugyanezt el lehetett volna néhány rigmusban szavaltatni is vagy kis értekezésben olvastatni magában az iskolában, de soha sem olyan sikerrel mint így, hol épen a drámai tárgyalás útján mintegy lelkük vérebe hat be s maradandó meggyőződéssé válik annak tudása: hogy az affectálás a parlagiasság, a makacskodás csunya kárhóztos, szerencsétlen dolgok. Vagy ezeknek a tulajdonságoknak semmi közük a női jellemhez? Ezek figyelemre nem méltó csekélységek? Hát nem valóságos egyiptomi csapás az, pl. csak egy órahózat is, ha valami affectáló kölgynek a nyekegő sentimentalismusát kénytelen élvezni? Hát az miféle boldog fészek lehet, hol az asszony más-hoz sem ért mint a kotló és saláta ültetéshez? Hát a papucs borzalmas symboluma nem veszedelmesebb-e mint az ikés és ikiktelen igéknek minden csiria-birna. Bizony, bizony mondom Önnek, egy-egy ilyen jel-

lemhiba több könnyet fakasztott már ez életben, mlut az orthographiai hibáknak egész légiója!

Es nemcsak paedagogiai, de didaktikai szempontból is gyümölcsöző lehet az ilyen kis gyermekszínműveknek a betanulása. Leányiskolánk legfelső osztályában — tudtommal — némi dramaturgiai tájékozás is a tananyag körébe tartozik s ez esetben ez az át meg áttanult megjátszott kis színmű minden gyarlósága mellett néhány alapfogalom megértéséhez (pl. mi az a jellemzés? mi a dialógus? mi az összjáték? stb) jobban odasegit mint a Molière Tudós női, a mit rendesen tárgyalni szoktak s mit megjobb ha meg nem értenek t. i. paedagogiai szempontból. A műérzék fejlesztése nem is lehet biztos, csak abban a gondolatkörben, melyben a tanítvány otthonos, Az az élőkép is ennél fogva humoros tartalmán kívül didaktikailag szintén értékesíthető; megérthető belőle: mi az a plastikailag megérzékített indulat? vagy: mi az a jelenet középpontja? Itt pl. a bűvész az kire mindenki sóbálványként bámul. még a tanító is erősen töri a fejét rajta, hogy hogy a macskába huzhatta ki az a bűvész anuak a gyerekeknek az orrából azt az egeret, holott ő meg van róla győződve, hogy abban az orrban nem volt eger, épen úgy mint a hogy Cátónk is kihuzta abból az előadásból az Eötvös átkát, holott abban az előadásban nem volt semmi megátkozni való bűn. Csakogy ez már nem is eger. hanem valóságos patkány!

Node ez is a dolog bunkója. Cátó cikének voltaképen ebben az Eötvös-féle citátumban van az ereje, ez az a mi benne megdöbbsent. Es ez az, a mit én Cátónak rosz néven veszek, mert vagy nem érti azt a citatumot, vagy visszaél vele. Tudva levő ugyanis, hogy Eötvös e gondolatait eredetileg nem valami aphorisma gyűjteménynek szánta, hanem — úgy mint Goethe is tett — csak mint jeles ötleteket, hangzatos mondásokat notesába jegyezte fel úgy a hogy élményei vagy tanulmányai közben épen eszébe jutottak — azután pedig nagy részöket regényeiben vagy szónoklataiban felhasználta. A mi fennmaradt azt tartalmazza a „Gondolatok“ című gyűjtemény, a mi tehát ugyszólván csak eszme anyagalmaz. Hogy a nagy keresztény idealista és philanthrop ilyen esetre, mint a mienk nem gondolt avval az átokkal, azt Cátónk bizvást elhíheti, hogy aztán hát milyenre gondolt, az meg itt nincs helyén fejtegetni.

Az átok, mely méltatlanul tör az ég fele, vissza hull az átkozó fejére.

Azért hát ne átok, hanem béke legyen velünk!

Krajcsovics.

Városi képviselő.

oct. 24. 1892.

A mai közgyűlésre csak négy tárgy volt kitéve, s ezen négy tárgy sem intézethetett el egészen. Tárgyilagosan ugyan és nem személyeskedőleg folyt le a tanácskozás, de hát — ki kell mondani — a szűkeklőség czélszerű s mégis indokolatlan gazdálkodás czime alatt hosszuvá tette a vitát melynek refrain-ja mindig az volt: nem vállalnak új terhet.

***) Elég szegény, ha az iskola erre rászorul.

Az első tárgy a községi árvatár rendezése ügyében leérkezett miniszteri leirat volt; határozott válasz és utasítás azon föllebbezésre, melyel a megye azon határozata hogy t. i. az árvapénztár külön pénztárnok s ellenőr által kezeltesék, az árvák anyagi és szellemi gondozása pedig külön közgyámteendője legyen, több nagy község által a belügyminiszteriumhoz föllebbeztetett, mintán ki lön mondva az, hogy ha a községek nem ezen szabály szerint fognak az árvaügyeket kezelni, akkor az árvapénzek a központba fognának átvitetni. — A miniszteri leirat kimondta ugyan, hogy a községeket új teherrel megróvni nem akarja, ezért az árvapénzeknek a községi közpénztárban kezelése megengedett. Amde a közpénztár már is annyi külön fiókból áll p. o. állami-községi egyenes és pótdadó megyei és községi közmunka-, vasuti garancia-, stb. adónemek, valamint, a városi kórházi s szegény alap kezeléséből, — hogy azt két alkalmazott pénztárnok meg nem győzheti, s ismét oda lyukadt ki a dolog, hogy — mint a forrásztásit — úgy az árvai pénzeket is külön-külön pénztári személyzet által kellek kezelni, a mi pedig pénzbe kerül. — Ezen teher eltávolítását sürgették néhányan, s hajlandók is lettek volna ezen indokból az árvapénztárt a megyei központba áthelyeztetni; de a midőn azon felvilágosítást nyerték, hogy az árvai szükségletek kinyerése végett a magángyámoknak a központba kellene majd fáradniok, s minden legkisebb árvaügy elintézése végett szintén oda kellene folyamodni — belátták a kényszerű szükségét annak hogy t. i. a két rossz között mégis jobb dolog a kisebb rosszat választani, — így a miniszteri rendeletet tudomásul vették. Ennek folytán az árvapénzek és tárgyak leszámolása, illetve átadására — a megyei határozat rendeletéhez képest bizottságot választott id. Kollár János, Kondacs Soma és Darida Mihály személyében, — kiknek megbízatása a leszámolási cselekmény megejthetése végett a jár. főszbirói tisztséghez bejelentetni fog. — Ezze! egyidejűleg megsürgettetett azon küldöttség, mely a városi újabb szükségletekre és így az alapszabályok módosítására véleményes jelentés iránt lön még a tavasszal kiküldve, hogy e tárgyban jelentését, vonatkozással az árvapénztári tisztség mi-kénti alakítására s berendezésére nézve is — hova hamarabb beterjessze, e tárgyban tanácskozásaiba a város tanácsát, esetleg több képviselőt is bevonván.

A második tárgy volt a közegészségügyi bizottságnak, az orvoslátogatási díjak emelése ügyében javaslat, mely szerint a látogatási díjak: a nappaliak 40 krban, az éjjeliek pedig 80 krban lennének megállapítva míg a bejáró betegek 20 krt fizetnének, ellenben a szegények ingyenes ellátásban részesülnek. A bizottság azon indokból indul ki, hogy ez által mód és alkalom nyujtatnék arra, hogy vidéki gyakorló orvosok telepednének le, mint Csabán és Orosházán s más nagyobb községekben, hol hasonló díjazás lön megállapítva. A gyakorló orvosok számának szaporítása pedig azért kívánatos, mert tekintve a mostani kolerajárványtól, más elterjedt divó járványok alkalmával nem lenne a város utalva arra, hogy nagyobb napidíjak mellett vidéki orvosokat kelljen

alkalmaznia, a mi a közpénztárnak nagy megterhelésével jár. — Ezen tárgy t. i. a díjak föllebbezése — csaknem teljes két órát vett igénybe míg végre az ügyérdeklődése alapján a végleges határozat hozatala a jövő ülésnek tartatott fel.

A tanácskozás folyamán, — csak hogy a régi olesó rendszer fentartassék -- indítványba hozatott egy 4-ik községi orvosi állomás felállítása s rendszeresítése. Ezen indítvány nagy pártolásra talált azért, mert a négy tizedből álló város igen terjedelmes, a jelenlegi orvosok (3 községi orvos) saját fogataikon járnak kelnek, még sem képesek a község jelentkező betegeit idején kellőleg ellátni, a mi miatt panaszos esetek is hozattak fel. De másrészt azért is találtatott szükségesnek, minthogy az egyik községi orvos, a központtól bekívánt időszaki adatok összeállításával van elfoglalva, míg a rendőri egészségügyet is kezelni kénytelen; másik orvos a halottkémleléssel van terhelve; ezenfelül a városi kórházat is kezeli és az ottani betegeket kell ellátni. — Ezért nem lehet megütközni azon, míg az orvos otthonán kívüli hivatalos elfoglaltsága miatt, az ezen időn belül házában jelentkezők mindenikéhez — az időből teljesen kifogyván — az napon meg sem jelenhet, s a beteg (a mi azonban nagy ritkán történik) ideje koráni orvosi ellátásban nem részesülhet.

Ennek ellenében — bár elismertetett ezen indítványnak azon előnyös oldala, t. i. egy járványos orvos felesleges voltából a költségnek megtakarítása, — azt vitatták, hogy inkább egy községi orvosi állomás beszüntetését látnak célra vezetőnek, hogy így minél több vidéki orvos települne meg városunkban s az egészség ügyet minél teljesebben ellátná.

A szűkkeblűségéből kifolyólag felmerült oly egyes nézet is, hogy maradjunk csak a réginel, ne emeljük a látogatási díjakat. S hamarjában ki is számították, hogy a régi díjazás mellett is egy orvos 2—3000 frt jövedelemre is számíthat, míg a földmivelő, a ki nehéz földmunkánál fárad, ily jövedelemre számot soha sem tarthat stb.

Az időnek előrehaladottsága miatt az ügyben azon indítvány lön elfogadva, hogy a nézeteltérések folytán a szükséges megfontolás kívánatos lévén, és hogy e tárgyban teljes megnyugvással lehessen határozni: a névszerinti szavazás most mellőztessék s a jövő gyűlésen hozassék végleges határozat.

Harmadik tárgynul szolgált a Körös folyó elzárt medrének felső részén felállítandó állandó zsilip kérelmezése. Ezt már a megye legutóbbi közgyűlésén törv. hatóságilag elhatározta ugyan; de a nagyobb siker elérhetése okából Szarvas városának mint közvetlenül érdekelt félnek is kérelmi uton való fellépése indokoltnak találtatott, s így a közegészségügy javítása érdekében, és hogy a város használható vizet nyerhessen, — a kérelmi felírás szintén e város részéről is elhatározatott. Egyidejűleg felvetetett annak kérdése is, hogy azon esetben, ha a magas kormány ily költséges zsilip felépítéséhez hozzá nem járulna, — a város részéről legalább annyi nyereséményhez jutna, miszerint a holt Körös vizének koronkinti felrissithetése céljából, az urasági Anna-liget és Ponyiczky-féle földnél levő régi ásású

átvágás két torkolatánál történendő átgátoláson kevés költséggel felállítható faszilip eszközöltessék. — Elfogadtatott.

Továbbá a városi ugynevezett Bikazug egy részének eke alá való feltörése még a múlt évben elhatározott lévén, az akkor feltört mintegy 80 kis hold irányában eső mintegy 60—70 holdnak felszántása is elhatározatott, utasítván az előljáróság, hogy a szántóföld kijelölése alkalmával, a holt Körös partján levő régi fűzfát is irtassa ki s az ez által nyert alkalmas földet is eke alá adja,

Végül felhozott az Előljáróság részéről a járvány miatt betiltott ferdinandi országos vásár helyett, novemberben megtartandó pótvásár kérdése. Együttal bejelentett a regale közbirtokosság képviselői gyűléséből áttett azon felhívás, hogy a város képviselője a lakosság kényelme s czélszerűségének érzetéből az országos vásároknak a régi gyakorlat szerinti napokon leendő megtartását a magas kormánytól engedélyeztetni részéről is kérelmezze. A pótvásárnak jövő novemb. hó 12-ik s következő napjain leendő megtarthatása iránt fel fog irni a miniszteriumhoz, úgy szintén a regale közbirtokosságnak e vásároknak régi mód szerint megtarthatása iránti kérvényét részéről is támogatandja.

Ezzel az ülés d. u. 1 óra tájban szét oszlott.

Az önkéntes tűzoltók bankettje.

A helybeli önkéntes tűzoltók részben az idej gyakorlatok befejezése, részben ismerkedés és az egymás iránti kölcsönös tisztelet erősítése, s a bajtársi szellem ápolása céljából kedélyes vacsorára gyűltek össze f. hó 23-án este a Bárány vendéglő nagy termében. Ha ez összejövetelnek az együttes vacsoráláson kívül más jellege nem lett volna, megelégedtünk volna azzal, hogy az egészről néhány szóval a hírek rovatában teszünk említést. Azonban úgy az ünnepele szme dicséretre méltó, városunkra nézve rendkívül előnyös volta, mint az ünnepélyben résztvevő kiváló személyek iránti figyelem, valamint az elhangzott beszédek értékes tartalma arra kötelez, hogy külön adjunk számot a bankett lefolyásáról.

Mert felfogásunk szerint ez est nemcsak a tűzoltók ünnepe volt csak. S bár mily felemelőnek és magasatosnak valljuk is a czélt, mely városunk értelmiségének és iparos osztályának fiatalabb s erőteljesebb tagjait először társulásra s ebből kifolyólag ily ünnepély tartására ösztönözte: nem tagadhatjuk el, hogy bennünket ez est más szempontból hangolt öröme. Láttuk ugyanis, hogy társadalmunk azon osztályában, mely városunk vezetésére van hivatva, erősen él még az oly eszmék iránti lelkesedés, melyek édes mindnyájunk jólétének biztosítását czélozzák; láttuk, hogy iparos osztályunk színe java az értelmiséggel tart s hol a közjó érdekében tenni kell, egy lépéssel sem marad hátra amannál, láttuk végül, hogy közügyeink iránt oly férfin is érdeklődik, előmozdításukat a legnagyobb lelkeséssel felkarolja, támogatja, kit társadalmilag előkelő állása s kiváló tehetsége egyaránt vezér szerepre jogosítanak.

S épen ezért abban a reményben adunk számot az est lefolyásáról, hogy ez ünnepély közügyeink terén a jobb jövő hajnalát jelenti. 7 órára az önkéntes tűzoltókön kívül körülbelül 60—70 ember gyűlt össze az intelligens és iparos osztályból. Alighogy a vacsora elkezdődött, megjött — bár nem várták — a tűzoltók főparancsnoka, Gróf Bolza Géza. A tűzoltók barsány éljenzéssel fogadták főparancsnokukat, ki a gyakorlatokon,

a tüzeseteknél s ez estén is a magára vállalt kötelesség legbuzgóbb s leglelkesebb bajnokának mutatta magát. — A tósztok sorát *Dancs Béla*, a tüzoltó egyesület elnöke nyitotta meg, lelkes beszédben méltatván a főparancsnok Gr. Bolza Gézának a közügyek minden terén, de kivált az önkéntes tüzoltó egyesület megalakítása körül tanúsított buzgalmit.

Utána Gr. Bolza Géza állott fel s a jelenlevők általános lelkesedése közben mondotta el a következő tartalmu beszédét:

Három ok volt a mai összejövetelre: a tüzoltóság eszméjének megvalósulása, az ideiglenes gyakorlatok befejezése, ismerkedés. — A megalakult egyesületnek szerinte kettős czélja van: érvényesülni, feladatának a legteljesebb mértékben megfelelni itthon, s érintkezésbe lépni, összeköttetést létesíteni a szomszéd városok hasonló czélú egyleteivel. — Ez utóbbitól eltekintve az itthoni czél megvalósítását abban látja, hogy az egyesület tagjai iparkodjanak a hatóság jóindulatát elnyerni s ezzel annak anyagi támogatását kiérdemelni; egymás közt a legszigorubb rendre, pontosságra és fegyelemre szokjanak s a magukra vállalt kötelesség buzgó teljesítése által a lakosság bizalmát, elismerését kivívni igyekezzenek. — A tüzoltó-egyesület megalakulását 2 tényezőnek köszönheti: az egyik Oláh Miklós, a tüzoltók parancsnoka, ki szakavatottságával, körülkintő óvatosságával s a legapróbb részletekre kiterjedő figyelmes oktatásával biztosítja a vállalkozás sikerét; a másik Szarvas városának derék iparos osztálya, mely az eszme leskes felkarolásával s tömeges vállalkozásával bizalmat ébresztett a kitűzött czél valószínűsége iránt. Azon reményben, hogy az egyesület tagjai jelszavunknak a következő közmondást fogják tekinteni: „Egymásnak segítség, Istennek dicsőség“ emeli poharát a tüzoltó egyesületre, Oláh Miklós parancsnokra és Szarvas város derék iparosaira.

A szünni nem akaró éljenzéssel fogadott beszéd után Dr. Krecsmarik János éltette Szarvas város képviselő-testületét s előjáróságát, mely a költségek megszavazása által a tüzoltó szerek bevásárlását lehetővé tette. *Benka Gyula* az elemek hatalmát ecsetelvén szép szavakkal fejtette ki, mily magasztós feladata az embernek, az elemek felett uralkodni, azokkal rendelkezni. Azon óhajjal fejezi be beszédét, hogy szép és fényes siker legyen a fő és alparancsnok, valamint az önkéntes vállalkozók fáradozásainak jutalma.

Ezután beszédet mondtak még Stein Béla, a „Szarvasi Lapok“ szerkesztője Dancs Bélára, mint a tüzoltó-egyesület elnökére, Pohl Dániel városi főjegyző gr. Bolza Gézára, Benka Gyula Meyer tüzoltó egyesületi penztárnokra, majd ismét Stein Bélára, egyesületi titkárra, Mázor Elemér Benka Gyulára, mint a tüzoltó egyesület ügyének hatalmas szavával előmozdítójára, Dancs Béla a pártoló tagokra, Kollár Lajos Dr. Krecsmarik Jánosra, ki a tüzoltó-egyesület megalakítását kezdeményezte. — Szólt még közkívánatra Dr. Salacz Oszkár, azon óhajának adván kifejezést, hogy a tüzoltó-egyesületnek részint működő, részint pártoló tagjai közé a földműves osztályból is mennél többen bevonassanak.

A beszédek után még sokáig együtt maradt a társaság, sajnos, hogy a földműves osztály, mint minden alkalommal, úgy ez ünnepélyből is kivonta magát: Gazdáink közül egyet sem láttunk ott, pedig talán legelső sorban az ő érdekük ez egyesület fennállása, mert a nyári munka idején, mikor ők a mezőn dolgoznak, Isten után a tüzoltók fognak örködni otthonuk, vagyonuk felett.

Adja isten, hogy mennél kevesebbszer legyen alkalmuk megbánni közönyösségüket, adja isten, hogy az önkéntes tüzoltók csak nagy ritkán legyenek kénytelenek beavatni ügyességüket.

Felhívás előfizetésre.

Az októberi negyed elején új előfizetést nyitván lapunkra, kérjük azon t. olvasóinkat, kiknek előfizetése lejárt, sziveskedjenek azt mielőbb megújítani, nehogy a lap küldésében zavar támadjon.

Elfizetőink az új évnegyedtől kezdve a következő kedvezményekben részesülnek.

Egész éves előfizetők. *A ki egész évre előfizet és az előfizetési összeget (5 frt) egyszerre küldi be: az a „Budapest“ 1893. évi képes naptárát, ezenkívül egy díszes hármasszínnyomatú fali naptárt egészen ingyen kap.*

Féléves előfizetők. *A ki félévre fizet elő s az előfizetési összeget (2 frt 50) egyszerre küldi be: az a „Budapest“ 1893. évi képes naptárát ingyen kapja.*

Negyedéves előfizetők. *A ki negyed évre fizet elő s az előfizetési összeget (1 frt 25) egyszerre küldi be: az az 1893. évi kis képes naptárt kapja egészen ingyen.*

A naptárak bérmentes elküldése végett, minden rendelő sziveskedjék a naptárért 10 kr, portóköltséget az előfizetés megújításánál beküldeni.

Mutatványszámokat kívánatra ingyen küldünk.

Czím, a melyen az előfizetések küldendők:

A „SZARVAS és VIDÉKE“
kiadóhivatala.

M-I UJSÁG?

— **A reformáció emlékűnépét** tartja ma a helybeli ág. ev. egyház. A délelőtt 11 órakor tartandó magyar isteni tiszteleten az egész főgymnasiumi tanári kar s a protestans tanulósg is részt fog venni.

— **Halottak napja.** 2 nap múlva lesz a halottak ünnepe. A halál naponként elragad egyet-kettőt szeretteink, rokonaink, barátaink közül, megsiratjuk emléküket s keresünk másokat, hogy szívünk melegét azokkal megosszuk. De vajjon az új pótolhatja-e a régit, vajjon a szeretet, mely gyökeret vert szívünkben, kialakthat-e valaha, vajjon a halál rideg keze megsemmisíthet-e mindent, ami a szívünket, lelkünket, egész valónkat azokhoz kötötte, kik a hideg sir ölében nyugosznak s nem érezve az élet gondjait élnek hitünk örök, boldogító napjait. Ki tudná felejtetni a szerető apát, a jó édes anyát, a gyöngéd testvért, a hű barátot, vagy jó rokonságot hányan vagyunk, kinek senkije nem hiányoznék? Áldozunk tehát a holtak emlékének, ujítsuk fel képüket szívünkben s ne feledjük el, hogy sorsunk közös, utolsó napunk bármikor eljöhét s nem boldogító-e a hit, hogy testünk elporladása után emlékünknél fennmarad, legalább azok szívében, kik életünkben mindenünk voltak. Non omnis moriar, volt a régiékek valóságának boldogító alapja s ez békiti ki

a mai kor gyermekét is a halál ijesztő gondolatával. A régiékek áldoztak a holtak sirjánál, őket védő isteneiknek tartották s jaj volt a családnak, mely halottairól megfélemedezett: mi nekünk is védő angyalunk a sirban nyugvók emléke, menyjünk el hozzájuk, ejtsünk egy könnyet a hantokra, melyek elzárják testüket előlünk, áldozunk szívünk fájdalomából lelküknek, mely ma is él, viraszt s éberem örködik hozzá tartozófelett.

— **Halálozás.** Kiss Ferencz, nyugalmazott uradalmi tiszt halt meg Csabán, melynek egyik tipikus alakja s társadalmának kedvelt tagja volt. A család a következő gyászjelentést adta ki. Özvegy Kiss Ferenczné szül. Fejér Mária, és nevelő leánya Fejér Etelka férjével Koljaszky Lászlóval, unokái Margit és Jenő, testvérei Kiss Anna özvegy Cziffra Jánosné és Kiss Antal, valamint számos rokona nevében is megtört szívvel tudatja a feledhetlen jó férj, a szerető atya, nagyatya, testvér és rokon Kiss Ferencz nyugalmazott urad. tisztnek f. évi okt. 25-én életének 72-ik, s boldog házasságának 32-ik évében rövid betegség után történt elhunytát. A boldogult hült tetemei B.-Csabán f. évi okt. hó 26-án d. u. 4 órakor fognak a róm. kath. anyaszent egyház szertartása szerint az örök nyugalomnak átadatni. Az engesztelő szent mise áldozat a b.-csabai róm. kath. templomban a következő napon reggel 8 órakor fog az ég Urának bemutatni. Áldás és béke poraira!

— **Göndöcs Benedek** b. gyulai plébános, pusztaszeri apát, megyénk s hazánk általánosan ismert s tisztelt alakjának nagyváradi kanonokká kinevezése a napokban várható.

— **Az első 20 koronás aranyok** városunkba is megérkeztek. A takarékpénztárak kapták meg az első példányokat s ezek révén a lakosság közé is eljutottak. Nagyon természetes, hogy az új pénz mindenfelé a legnagyobb érdeklődést keltette, megnézte, megbámulta mindenki, aki hozzájuthatott. A pénz különben tetszetős, valamivel kisebb az ezüst huszsnál, de vastagabb is. Színe feltűnően világos, mert az aranyba 10 százalék sárga réz van keverve. Keményebb a régi aranyból, ami lényegesen dolog, mert így nem kopik annyira s értéke teljesebb marad hosszas használat után is.

— **Táncztanulás.** Dobos Adolf táncztanítóink már zeneszó mellett oktatja növendékeit a táncz nemes művészetére. Érdekes a piczi tánczosnőket megfigyelni, mily félenk önértéssel lejtének a zene hangjai mellett. Dehogy merik még magukat tánczosuk vezetésének átengedni, a kik bizony magok sem teljesen biztosak arról, hogy a „lépést“ el nem vétik. Hiába, itt is gyakorlat kell, de reméljük, hogy a rövid idő múlva tartandó tánczpróbán minden kezdő biztos öntudattal fog végig ropulni a simára csiszolt parketten.

— **Pótvásár.** Szarvas község előjárósága folyamodott a kereskedelmi miniszteriumhoz, hogy az elmaradt októberi vásár november 12, 13-án legyen megtartható. Az engedélyt biztosan várhatjuk, ha csak valami sajnálatos véletlen közbe nem jön.

— **20—40 kr. vagy 500 frt.** A legközelebb lefolyt városi képviselő-testületi gyűlésen tárgyalták a városi közegészségügyi bizottság azon előterjesztését, hogy az orvosok látogatási díja felemeltessék. Ugyanakkor felmerült az az indítvány is, hogy a díj felemelés helyett egy negyedik községi orvosi állás rendszeresítessék. A dolog érdeméhez szólni ma nem akarunk, közegészségügyünk, a város lakosai s az illető orvosok szempontjából is helyesebb volna újabb községi orvosi állás rendszeresítése, a dologról csak azért emlékezünk meg e helyen is, mert a gyűlésen jelen voltak állítása szerint az indítványok ellenzői olyan érveket hoztak fel az orvosok és az orvosi díjak emelése ellen, hogy az intelligencia jelen volt tagjai majd halálra kaczagták magukat. Azt mondják, hogy a „Szarvas” helyi lap-társunk által közlöttek csak halvány képét adják azoknak a kifelezamodott okoskodásoknak, melyek a gyűlésen a legszentebb meggyőződés gyanánt nyilatkoztak. Ehhez öszintén csak gratulálni tudunk, mert mi mást várjunk olyanoktól, kik az ekeszarva mellett szerezték bölcsességüket. Aztán mire is valók nálunk az iskolák? Azt mondják ők, „az apám, se tanult soha semmit mégis megélt”. Eljének ők is, azt kívánjuk nekik, de ne a városi képviselőtestületben.

— **Közegészségügy.** A mostani járányos időben igen jellemző városunk lakosságára, hogy állathullákat dob olyan helyekre, honnan az egész város fertőzött lesz. Így a napokban a vasuti vonal mentén virított valami párnapos lódög, melyet a járás főszolgabírója, ki magán uton értesült a dologról, szonnal eltávolíttatott.

— **Gyászisteni tisztelet** lesz ma vasárnap d. u. 2 órakor Frankó János Zágrábban elhunyt szarvasi születésű közös hadseregbeli hadfi emlékére a helybeli ág. ev. templomban. Találjon csendes nyugalmat a hazai földtől távol eső sirhantok alatt.

— **3000 drb deszka** van lefoglalva Robicsék Károlynál. Az egész 1250 frtra van becsülve, a ki igényt tart rá, jelentkezzék a helybeli kir. járásbírósnál.

— **Az előjáróság** közhírré teszi hogy a jövő évben sorozás alá esnek: I-ső korosztályba: az 1872-ben 2-ik korosztályba az 1871-ben 3-ik korosztályban 1870-ben született ifjak. Ezek, ha más illetőségűek is, tartoznak a jegyzőség katonai ügyosztályában jelentkezni.

— **A honvédek szemlevizsgálja** nov. 3- és 4-én lesz megtartva reggel 8 órakor a városháza udvarán és pedig I-ső nap az 1881, 82, 83 évben besorozottakkal s azokkal, kiket 1881-ben a közös hadseregbe soroztak s a múlt évben a honvédekhez helyeztek át, 2-ik nap az 1884-1891 években besorozottakkal. A tartalékosok az egész járásból városunkban tartoznak jelentkezni, az elmaradók december 5-én Gyulán fognak előállani s elmaradásukat igazolni.

— **Csikos és koczkás selyemszöveteket Louisina Foulard, Süráh, Taffeta-nem különben Merveilleus** selymeket is méterenként 45 krtól 3 frt 85 krig egyes öltönyökre, vagy végekben is póstabér és vámmentesen **Henneberg G.** (cs. kir. udvari szállító) **selemgyára Zürichben.** Minták póstafordulóval küldetnek Svájcba címzett levelekre 19 kros bélyeg ragasztandó.

Irodalom.

A legkedélyesebb szórakozást a „Magyar Nők Lapja” olvasása nyújtja. Legujabb száma tartalmazza: „Hull a levél...” költemény Csengei Lászlótól, „Bakfisziv” rajz, „A miről beszélnek” tárcza Omegától, „Az utitárs” elbeszélés B. M.-től, „Az utolsó elbeszélés” Brankovics Györgytől, „Gazdag vő” hűmoreszk, „Kurucz szép asszonya” novella Kovács Laurától. „A cselédkérdés” magyar háziasszonyok figyelmébe. „Tarka bokrétából” „Zsuzsika” regény Vörös Jáliannától.

KÖZGAZDASÁG.

Hogyan fogjunk ki a filloxerán?

Szőlőbirtokosaink kilencz tizedrésze még csak pár év előtt is hitetlenül rázta fejét midőn a közeledő filloxera-vészről hallott beszélni: ma már — sajnos — kilencz tizedrésze irtja a vész által tönkretett szőlőültetvényt, s egy nagy kérdés megfejtésén tündök, azon t. i. hogy mit ültessen elpusztult szőlőjének helyére, hogy legalább részben pótolja azt?

Egyik-másik könnyit a gondján s szőlőjének helyét beveti herével. Lám! ezután kevesebb gondal és munkával több jövedelme lesz az illető területéről s fogyasztási adóért sem zaklatják majd.

Hát hiszen, aki úgy gondolkozik mint némely bácskai sváb, hogy előbb eltemeti a lovát s csak azután a feleségét s gyermekeit: annak ez a „modus vivendi” is jó; de aki családjának a filloxera által elrabolt élvezeti cikkjét, a gyümölcs legnemesebbjét egy másik, lehetőleg hasonlóval pótolni igyekszik, az bizonyára nem fogja sajnálni sem a munkát sem a költséget, hogy célját elérje.

Kevesebb gondal, kevesebb munkával s anélkül hogy fogyasztási adóért való zaklatásnak tennők ki magunkat; szerezhetjük meg családunk részére a szőlőben elvetett élvezeti cikket akként: ha a szőlő ültetvényünk helyére nemes fajú gyümölcsfákat ültetünk.

Nem a nagyban gyümölcsstermelésről akarok ezuttal szólni, habár Kecskemét, Nagykőrös, Félegyháza. Halas és Nagymaros városok. Vas, Sopron, Trecsén, Sáros Bereg, Máramaros és Szatmár megyék, valamint Erdély példái kézzelfoghatólag igazolják, hogy a gyümölcsstermelés hazánkban nemcsak hálás jövedelmezőségre képes ily alakban is, hanem hogy annak egyik másik neve hazánk egyes helyein kiválóan kitünő sikerrel üzhető. Mert míg Kecskeméten, Nagykőrösön és Halason a barack, meggy és alma, addig Nagymaroson, Vas és Sopron megyékben a gesztenye és körte, ismét Trecsén és Máramaros megyékben a szilva, Erdélyben a szilva és alma díszlenek legjobban s hozzák be az ottani lakosoknak azon szép összegeket, melyekről a statisztika — mint külföldre szállított termelvények értékéről — 16—18 millió forinttal számol be. Hát a belföldi fogyasztás mily értéket képvisel?

S valjon ha az említett városok és megyék lakossága milliókat érő fölösleget tud termelni: a mi népünk, Szarvas népe nem

volna képes legalább annyit termelni, amennyit határan belől elfogyaszt, s amivel családja körében pótolná az elmaradt szőlőt?

Népünk jóra valóságán nem mulik, hogy felkarolja a gyümölcsstermelést, hiszen annyi gyümölcsfát nem ültet három más község sem, mint épen Szarvas, de hogy minőt ültet, hogyan ülteti, hogyan tudja gondozni s mindezek folytán — természetesen — hogyan látja hasznát: az már nem róvható fel neki hibául. Hogy szép ökröt, nemesvérű csikót nevelhessen, ezélszerű gazdasági eszközöz hozzá jusson: abban kezére játszik állam város, gyáros, magános s mindezekért nem kénytelen a határból ki-sőt nem a tanyájáról befáradni: de hogy a helyi klímának megfelelő fajú, jól nevelt gyümölcsültetvényt kényelmesen és olcsón itthon kapjon, arról bizony még eddig nem gondoskodott senki. Városi faiskola, olcsó és jó oltvány, egy kis szakértelem terjesztése, mind olyan ügyek, melyekről (akár csak a polg. leányiskoláról) elmondjuk a költő szavaival, hogy: „nincs senki, aki mondaná. szeretlek, gyermekem.”

Pedig hát a filloxera vész idestova befejezi szomorú munkáját, s hogy népünknek az egészségi tekintetben is oly fontos táplálékot a gyümölcsöt hozzáférhetővé tegyük: nagyon itt az ideje, miszerint nemcsak figyelmét fölhívjuk arra, hogy kipusztult szőlőinek helyét gyümölcsfákkal ültesse ki, de lehetőleg mindent tegyünk meg arra nézve is, hogy ilyen irányban mutatkozó igyekezetének mi sem álljonut jában.

Hogy helyi viszonyainkat tekintve minő fajú gyümölcsfát lesz leginkább tanácsos általános terjesztésre ajánlani, a legfontosabb teendőket egy ilyen gyümölcsös alapításánál hogyan kell végezni s a kiültetett gyümölcsfákat — legalább első éveiben — hogyan kell gondozni: arról még megfogunk emlékezni, amennyiben a gyümölcsstermelés, vidékünkön oly aktuális kérdésnek véljük melyre koronként visszatérni nem lesz felesleges.

B.

Felelős szerkesztő:

Liska János.

Kiadó és laptulajdonos:

Sámuel A.

NYILTTÉR*)

TISZTA VÉR az egészség.

Titkos betegségek, szemölcsök, bőrkiütések, sápkór, általános ernyedés és gyengeség megszűnnek tiszta vér mellett. Módszerünk használatánál gyökeres eredményt biztosítunk.

Tudakozódásokhoz válaszbélyeg melléklendő. Czim:

„Office Sanitas”, Páris
30, Fauburg Montmartre.

*) 15 rovat alatt közlöttékért nem vállal felelőséget a Szerk.

BUDAPESTI ÁR

Több mint 100 szoba berende és folytán készletben vannak.

Butorvevők figyelmébe

5 évi jótállás mellett árusítatnak: Bámulatos olcsó áron!
Részletfizetésre is, havi és negyedévi törlesztés mellett.

Van szerencsém a n. é. vidéki közönségnek szives tudomására hozni, hogy a SAJTÓS-féle házban (a „Csongrádmegyei takarékpénztár“ mellett) levő

KÁRPITOS- és ASZTALOS- BUTOR-RAKTARAMBAN

dus választékban tartom a jelenkor minden igényetnek megfelelő saját készítményű, fényezett és fénytelen (matt) kárpitos és asztalosmunkákat; melyek csakis nállam, mindenkor a legjutányosabb áron és előnyös rátafizetésre is kaphatók. Olcsó árak valamint szilárd és pontos kiszolgálásról kérem, hogy mindeki magának meggyőződést szerezzen,

Egy diván 15—150 frtig
Valódi Thonet-féle nádszék párja . . 4-80-tól feljebb
Egy teljes hálószoba berendezés, fényezett diófából, faragványnyal, mely áll 2 schiffon, 2 ágy, 2 éjjeli szekrény 1 db mosdószekrény és tükörből 115—300 frtig.
Egy teljes hálószoba matt természetes faragott fákkal . . 225 frtől feljebb
Egy ebédlő szoba, faragott matt . . . 100 frtől feljebb
Egy salon garnitúra,

selyemből kemény fákkal, faragott . 140 frtől feljebb
Egy garnitúra, kemény fákkal, préselt Hochfür plüss . . 130 frtől feljebb
Egy ripsz garnitúra kemény fából finom 110 frtől feljebb
Egy ottomán, bőrből vagy szőnyegszövetből 30 frttől feljebb
Továbbá: mindennemű tükör fogasok, állványok, künböző asztalok és disztárgyak, márványos teaasztal vagy játékasztalok; ugyanint ebédlő kredencz márványnyal vagy anélkül, jutányos áron kaphatók.

A n. é. közönségnek az eddigi bizalomért köszönetet mondva, kérem, hogy a jövőben is üzletemet nagyrabecsült pártfogásában részesíteni sziveskedjék.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan elfogadunk.

A csomagolást nem számítjuk be.

Tisztelettel:

Fábián Armin,

kárpitos és asztalos butorkereskedő Szentesen.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a liferalásokból kimaradt **3000** darab nagyszerű, ugynevezett,

„HUSZÁR“ ló-pokrócz

gyors pénzsükség miatt a gyári áron alól adatik.

Ezen kitűnő pokróczok 190 cm. hosszúak és 130 cm, szélesek, színes csikokkal vannak ellátva

vastag mint a deszka,
meleg mint a bunda.

darabja || párja
1 frt 68 kr. || 3 frt 30 kr.

finomabb urasági lópokróczok vastag meleg színes kivitelben

darabja 2 frt 50 kr.

Továbbá 1000 drb. finom meleg téli vastag

férfi polgár kabát

minden színben és nagyságban

CSAK 2 FORINT.

Minden tárgy csak 95 kr.

1 bronz óra pontos szabályozású jól járó szerk. zettel 95 kr.	6 törülköző, erős szövésű, méter hosszú hárított minőség 95 kr.
1 aranzozott óraláncz. finom tömör disz-eszettel 95 kr.	1 drb. fin abroz v. asztaiterítő, fehér v. színes kivitelben 95 kr.
1 hét negyed nagyságú finom, meleg téli női nagykendő rojtal 95 kr.	1 div kiállítású szép színű kész nagy úgyterítő rojtokkal 95 kr.
1 téli sapka, göndör selem asztrakán imitációból beleitve 95 kr.	2 drb szép nagy szalon gyertyatartó, fin. britt. ezüst kivít. 95 kr.
12 drb. zsebkendő, finom színes segély megfelelő nagyok 95 kr.	6 drb. evőkanál. örökké mint az ezüst maradó, Phönichből 95 kr.
1 drb selyem fejre való kendő minden szín. 95.	6 drb. villa, örökké mint az ezüst fehér maradó, Phön. 95 kr.
1 műtájték pipa, debreczeni, makru, esikós. Rákóczi alakú 95 kr.	3 drb asztali kés, erős, tartós, aczél penge ezüstös nyéllel 95 kr.
1 valódi tajték szivar. cigaretta szipka básony tokban 95 kr.	12 drb. kávéskanál használt 95 kr.
6 pár férfi harisnya, meleg, téli, erős és tartós minőségű 95 kr.	1 drb. levestető nagy kanál 95 kr.
6 asztalkendő, fehér vagy színes kivitelben kellő nagys. 95 kr.	1 női alsó szoknya, meleg téli, diszkósú kivitelben csikokkal 95 kr.

Megrendeléseket postautánvétellel vagy a pénz előleges beküldése mellett eszközöl a

Bécsi áruház a „magyar koronához“

Wien, Margarethen, Rüdigerasse 19.

Uj! ÓRIASI TRÉFA! Uj! Feltűnést keltő!

A bűvösség csak játék mellette igen pikáns és élczes

KÉPEK!

Chieniai uton előállítva, melyek megjelennek és eltűnnek. Használati utasítások hozzáadatnak.

Ára 10 drb kivilágított 1 frt 10 kr.

„ 50 „ „ „ 5 frt — „

Szétküldés postautánvétellel vagy az összeg előleges beküldése mellett bérmentve Osztrák-Magyarország és a Németbirodalom minden postaállomásához.
SPIELMANN HENRIK, Wien-Fünfhaus.

Máriaczei Gyomorcsépek

nagyszorúen hatnak gyomor bajknál, nélkülözhetetlen és általánosan ismeretes hási és népszor.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehellet, feltűnés, savanyú felbőgés, hasmenés, gyomorgégés, felesleges nyálkiválasztás, szágaság, undor és hányás, gyomorgörcs, szűkülés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult felújításánál, a meaynyiben ez a gyomortól származó, gyomortulterhelésnél étellekkel és italokkal, gilliszták, májbajok és hámorholádáknál.

Említtett bajoknál a **Máriaczei gyomorcsépek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi főraktár:

Török József gyógyszerháza
Budapest, Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly csoppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valódságot bizonyítottam“.

A **Máriaczei gyomorcsépek** valódián kaphatók.

Szarvas

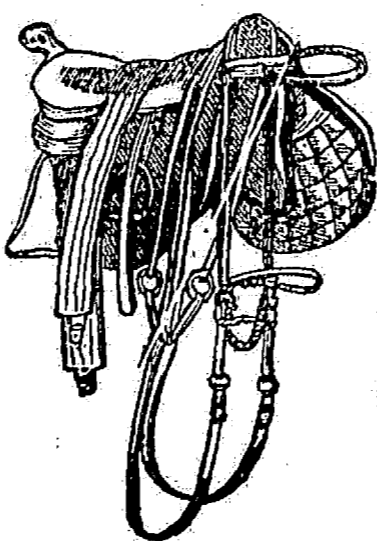
Szarvason: Bugyis Andor gyógyszerháza.
Kunszentmártonban: Szilárdffy Károly, Körösladányban: Jakó Jenő gyógyszerháza.

Magyar Francia biztosító rész- vénytársaság Budapest.

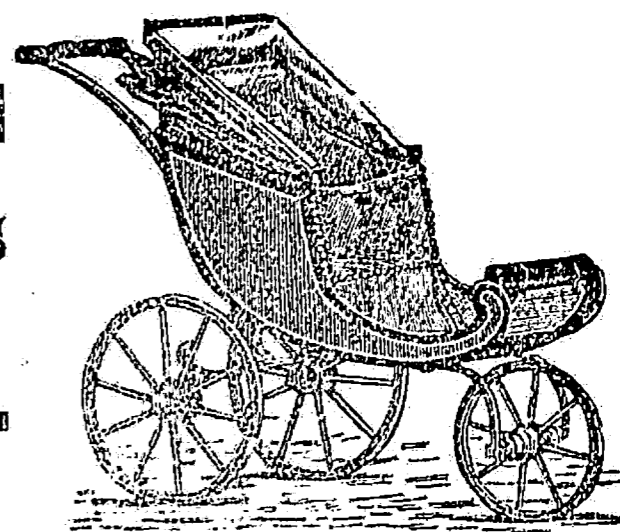
Elfogad biztosítási ajánlatokat: élet, tűz, jég és balesetekre. Biztosítási feltételei és díjszabályzatai mindazon elveket magukban foglalják, melyeket a biztosítási számításoknak alapjául szolgáló tudomány mai előre haladott állása lehetségessé tett s ezek által a lehető legnagyobb előnyöket nyújtja a biztosító közönségnek kiváló figyelmet fordít a közjólét szempontjából rendkívüli fontossággal bíró **életbiztosítási** ágára hogy ezt a szerényebb anyagi viszonyok között levők körébe is meghonosítsa az összes hazai társaságok között elsőül vezette be az életbiztosítást heti 10 krajczáros befizetéssel.

A társaság kezességi tőkéje meghaladja a hét millió forintot. Az 1880—1890 éveken kifizetett kártérítések összege ötven millió forint.

Képviselőség Szarvason:
Réthy Sándor urnál.

Flechs Zsigmond
nyerges és kárpitos
Bécs, II Tempelgasse 4.

Ajánlja legszolidabb és legolcsóbb bevásárlási és kijavítási műhelyét és mindennemű

kocsi és kárpitos

munka elkészítésére vállalkozik.

Batárokat kárpitos áthuzattal finom és legjobb posztóból csinosan kiállítva 60 frt. feljebb.

Legjutányosabb és legolcsóbb bevásárlási forrás, mindennemű

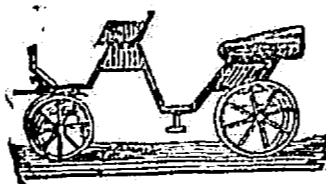
kárpitos munkáknak

díszítésére vállalkozik

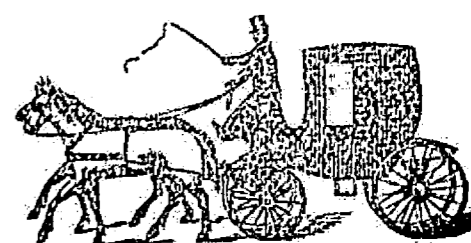
Vidéki megrendelésekhez kívánatra munkáit kész szolgálatra ki is küldheti.

Jó munka és izléses kivitelért garantíroz

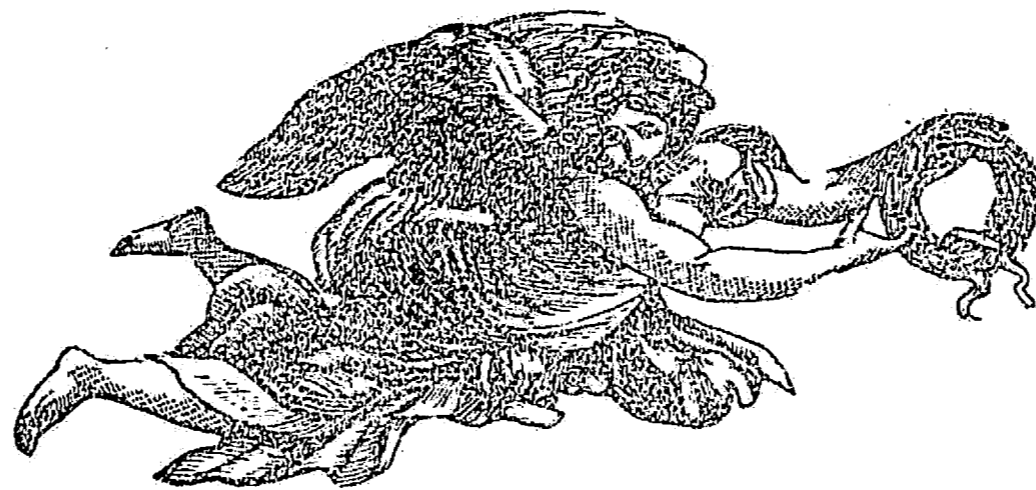
Vidéki megrendeléseket leggyorsabban és legpontosabban eszközöl.

3—12

Emlékezünk kedves halottainkra!

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására hozni, hogy raktáramat

MINDENSZENTEK NAPJÁRA

mint a múlt évben, úgy az idén is felszereltem igen izléses kiállítású

SIRKOSZORÚKKAL

Különösen ajánlhatom az általán kedvelt bádoglevelű koszorukat porcellán virágokkal, úgy szintén koszorukat természetes, szárított és művirágokkal.

Megrendeléseket pontosan, — csomagolást nem számítva eszközöl

Nyácsik Soma utóda

B.-Szarvason.

2—2

S tegyük sirjokra díszes koszorút!